

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πρόλογος, τότε κάνει ή Τύχη

Μὰ ἴντα θεὸν νὰ κάθωμαι τώρα νὰ σᾶς δηγοῦμαι
90 τὰ παλαιὰ καμώματα; Ἄς ἔρθωμε νὰ δοῦμε
σήμερον εἰς τὸ Κάστρο σας τοῦτο τὸ τιμημένο
τῆς Κρήτης τόσα ἔξακουστό, στὸν κόσμον δοξασμένο
σ' ἄρματα κι εἰσὲ γράμματα κι εἰς κάθα πράξιν ἄλλη
παντοτινὰ ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς, καὶ τώρα μὲ μεγάλη
95 δόξα ἢ φούμη του ἐπλάτυνε, καὶ ὁ κόσμος τὴ λογιάζει,
καὶ ὅλη ἢ Φραγκιά τσι δύνამες τσι τόσες του θαμάζει.
Ἡ Ἄσια, ἢ Τράτσια καὶ ἢ Ἄφρικα τρομάσσου
τς ἐμπόρεσές τως βλέποντας πῶς τς ἔκαμε νὰ χάσου,
καὶ ὁ Τοῦρκος τ' ἄνομο σκυλὶ τρομάραν ἔχει τόση
100 πού πλιό του δὲν ἀποκοτᾶ ἀποκάτω νὰ σιμώση,
γιατὶ θυμᾶται τὰ παλιά, καὶ τρέμει καὶ φοβᾶται,
καὶ ἀκόμη τὰ ἴπαθε στὴ γῆ καὶ εἰς πέλαγος θρηνηᾶται,
καὶ τότε περιτρέχουσι στὰ ἐρχόμενα λογιάζει,
καὶ μετανιώνει ἀπὸ καρδιᾶς, κλαίγει καὶ ἀναστενάζει.
105 Ἐκεῖνο τὸ ψοματινὸ καὶ τὸ μισὸ φεγγάρι,
πού ἔγερθη κι ἐσηκώθηκε μ' ἔτοια μεγάλη χάρη
ἀπ' τὴ μερὰ τῆς Σύθιας τῆς ἄπονης, κι ἐσάσε
κι ἐπλάτυνε γιαμιὰ γιαμιὰ καὶ ὅλο τὸν κόσμον ἐπιάσε,
θέλει ἀπομείνει σκοτεινὸ γοργὸ καὶ θαμπωμένο,
110 καὶ μ' ἔκλειψη παντοτινὴ νὰ στέκη μαυρισμένο,
γιατὶ ἀπὸ τὴ Βενετιὰ καὶ ὅλη τὴ Χριστιανοσύνη
νέφη θελὰ θέλου γερθῆ μὲ τόση κακοσύνη
καὶ τοῦ πελάγου καὶ τῆς γῆς, κι ἐπῶδε νὰ γυρίσου

- 115 τή λαμπιρότη τήν πολλήν ἀπόχει νὰ τοῦ σβήσου,
καθὼς ἀπάνω εἰς τς οὐρανοὺς εὐρίσκεται γραμμένο
ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ, καὶ ἴτσι ἀποφασισμένο.
Χαρὰ λοιπὸν ἀμέτρητη ὅλοι σας καρτερεῖτε,
καὶ εἰσὲ λιγούτσικο καιρὸ τῆ λευτεριά θωρεῖτε.
Μὰ ὁ νοῦς μου ἐπαραπέρασε κι ἐφῆκα τὰ δηγούμου·
- 120 μὰ τώρα στὴν ἀθιβολὴ γυρίζω πάλι ἀπὸ ἴμου.
Πόσοι ἀθρῶποι σήμερο στὴ χώρα σας ἐτούτη
βρίσκονται εἰς ἀξιώτητες κι εἰσὲ μεγάλα πλούτη,
ἀπὸ ἴσανε πολλὰ φτωχὰ καὶ ἄτιμα γεννημένοι,
καὶ ἀπὸ αἶμα χαμηλὸ καὶ ταπεινὸ ἐβγαμένοι;
- 125 Τοῦτοι γιὰ νὰ ἴναι πρόθυμοι, νὰ μὴ βαριοῦνται κόπο,
μὰ νὰ γλακοῦσι ἐδῶ κι ἐκεῖ γλήγοροι εἰς κάθα τόπο,
ἀφέντες νὰ δουλεύγασι μεγάλους, ἀπὸ ὀρίζα,
ταχὰ καὶ ἀργά, καὶ ἀνάπαψη κιαμιὰ δὲν ἐγνωρίζα,
θωρώντας τσι τέτοιας λοῆς κι ἐγὼ εἰδάρισά τσι,
- 130 καὶ στὴν κορφή τσῆ σβίγας μου, σὰ βλέπετε, ἔβαλά τσι·
καθὼς θαρρῶ καὶ σήμερο πὼς θέλετε γνωρίσει
σὲ τούτη μας τὴν κωμωδιά, ὅπου γιὰ νὰ γρικῆση
καθένας ἀπὸ λόγου σας εἶστε ἐδεπὰ ἐρθωμένοι.

Alfred Vincent (επιμ.), *Φώσκολος Μάρκος Αντώνιος, Φορτουνάτος*, κριτική έκδοση, σημειώσεις, γλωσσάριο [Κρητικόν Θέατρον, 2], Εταιρία Κρητικῶν Ἱστορικῶν Μελετῶν, Ἡράκλειο 1980.